

48.

A FEDELI D'AMORE
BEAVATÁSI ÉLMÉNYEIRŐL

Ami ezen élmények lényegi tartalmát illeti, többé-kevésbé azt kell megisméltelnünk, amit már más könyveinkben módunk volt kifejtetni⁴⁴. Az iniciatikus nő valóságosan keresztül történő megjelenését világosan kifejezi GUIDO CAVALCANTI néhány verse, aki – úgy tűnik – a szervezet egyik legfőbb vezetője volt:

*»Úgy tűnt nekem, hogy ajkaiból egy olyan szép nő jön ki,
hogy az elme nem képes felfogni.
Hiszen belőle rögtön egy új szépségű másik nő születik,
akiből egy csillag lép elő,
és ezt mondja: üdvösséged megjelent.«⁴⁵*

Cavalcanti, Dante és Cino da Pistoia egyaránt azt mondják, hogy *Amor* »annak révén, amit képzeletem adott neki« – vagyis azon evokatív mozzanaton keresztül, amelyről szoltunk – veszi birtokba híveinek lelkét. Hangsúlyoznunk kell továbbá a *stil nuovo* szinte teljes költészetében a *salute* [egészség, üdv] és *saluto* [üdvözlet] szavak szemantikai kétértékűségét. A rejtélyes hölgy »üdvözlete«, amely a szerelem célja (*Vita Nova*, XVIII, 4), egyben mindig az »üdvöt« is közvetíti; tehát – ama hatalma révén, amellyel próbára teszi annak erejét, aki ezen üdvözletet megkapja, és gyakran felül is múlja – elősegít egy élményt és kivált egy válságot, melyekből a spirituális értelemben vett üdv fakadhat. DANTE ezt mondja:

*»Az, aki képes arra, hogy lássa [a nőt],
nemessé válik, vagy meghal:
és ha [a nő] talál valakit, aki méltó arra,
hogy meglássa őt, annak ki kell próbálnia erejét;
mert megtörténik vele az, ami üdvöt ad«⁴⁶.*

⁴⁴ Elsősorban in *Il mistero del Graal*, cit., §§ 25, 26 és *Lo Yoga della potenza*, cit., app. II.

⁴⁵ *Le rime*, ed. Rivalta, Bologna, 1902, 156. p.

⁴⁶ *Vita Nova*, II, 19; cfr. I, 12; XI, 13.

Ezen együttesbe illeszthetjük azt a látomást, amelyben Amor szokatlan – egyáltalán nem archaikus és szentimentális – vonásokkal: *félelmetes* megjelenésű úrként lép elő. Karjaiban – mondja Dante – »úgy láttam, hogy csupán egy könnyű véres kelmébe burkolt *meztelen* személy alszik; akit szemlélve felismertem, hogy ez az *üdvösség asszonya*, aki az előző napon arra méltatott, hogy üdvözöljön«⁴⁷. A szerelmen keresztül működésbe hozni ezt a meztelenül és alva látott – vagyis rejtett – nőt (ő az, akit a hermetikus szövegek »a mi okkult Évánknak« neveznek⁴⁸), azt jelenti, hogy olyan erőt engedünk hatni magunkra, amely képes ölni, képes az iniciatikus halált kiváltani. Egész irodalmukban monoton hangon visszatérő téma, hogy az »elme asszonyának« megjelenésekor »a szív meghal«. A nő meglátásáról és üdvözlétének megkapásáról LAPO GIANNI ezt mondja: »Akkor megfeszítettem erőmet, hogy ne essem el; a szív, mely eleven volt, holtá vált«. GUIDO GUINZELLI halálos üdvözletről és pillantásról beszél, és ahhoz hasonlítja magát,

»aki látja saját halálát.

Behatol a szemem keresztül, mint a villám, amely a torony ablakán

keresztül megsebez,

s széttöri és széthasítja azt, ami bent van«⁴⁹.

Amor e szavakkal figyelmezteti azt, aki a nőt látni akarja: »Menekülj, ha a pusztulás megijeszt«⁵⁰. Ezen élményben tehát nem szabad félni a haláltól; valójában a következmény egy mély benső törés lehet. Egy dal, melynek szerzője talán maga CAVALCANTI,

»Egy új szenvedély[ről beszél],

olyanról, hogy megteltem félelemmel;

amely minden erőmet megfékezte

hirtelen, úgyhogy a földre estem,

⁴⁷ *Vita Nova*, III, 1—6.

⁴⁸ Széljegyzet in MANGETUS, *Bibliotheca chemica curiosa*, I, 417 és DORN, *Theatrum chemicum*, 578. p.

⁴⁹ In VALLI, *Il linguaggio.*, cit., 185, 186. pp.; a Dante-idézetektől eltekintve a következőket e könyvből vettük, valamint az alábbi írásokból: A. RICOLFI, *Studi sui Fedeli d'Amore*, I. köt., Milano, 1933, II. köt., Milano, 1941; *Rapimento e iniziazione nei Fedeli d'Amore*, *Rivista di sintesi letteraria*, 1935, 4. szám.

⁵⁰ *Vita Nova*, XV, 4.